

Тема : Розв'язування СЛР методом Гаусса.

План

1. Теоретичні відомості.
2. Завдання для самостійного виконання.
3. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи.
4. Зразок оформлення ІДЗ.

1.Теоретичні відомості

Нехай задано систему трьох лінійних рівнянь з трьома невідомими

$$\begin{cases} a_{11}x_1 + a_{12}x_2 + a_{13}x_3 = b_1 \\ a_{21}x_1 + a_{22}x_2 + a_{23}x_3 = b_2 \\ a_{31}x_1 + a_{32}x_2 + a_{33}x_3 = b_3 \end{cases} \quad (1)$$

Метод Гаусса.

Цей метод носить ще назву метода послідовного виключення невідомих. Метод полягає в тому, що система (1) за допомогою алгебраїчних перетворень приводиться до вигляду трикутної. Але більш зручно користуватися цим методом в табличній формі (таблиця 1)

№ рядка	Коефіцієнти при			Вільні члени	Сума	Контроль
	x_1	x_2	x_3			
1	a_{11}	a_{12}	a_{13}	b_1	$a_{11} + a_{12} + a_{13} + b_1 = S_1$	
2	a_{21}	a_{22}	a_{23}	b_2	$a_{21} + a_{22} + a_{23} + b_2 = S_2$	
3	a_{31}	a_{32}	a_{33}	b_3	$a_{31} + a_{32} + a_{33} + b_3 = S_3$	
4	—	$a_{42} = a_{11}a_{22} - a_{21}a_{12}$	$a_{43} = a_{11}a_{23} - a_{21}a_{13}$	$b_4 = a_{11}b_2 - a_{21}b_1$	$a_{42} + a_{43} + b_4 = S_4$	$a_{11}S_2 - a_{21}S_1 = S_4$
5	—	$a_{52} = a_{11}a_{32} - a_{31}a_{12}$	$a_{53} = a_{11}a_{33} - a_{31}a_{13}$	$b_5 = a_{11}b_3 - a_{31}b_1$	$a_{52} + a_{53} + b_5 = S_5$	$a_{11}S_3 - a_{31}S_1 = S_5$
6	—	—	$a_{63} = a_{42}a_{53} - a_{52}a_{43}$	$b_6 = a_{42}b_5 - a_{52}b_4$	$a_{63} + b_6 = S_6$	$a_{42}S_5 - a_{52}S_4 = S_6$

При розв'язуванні СЛР можливі випадки:

1. Якщо при приведенні системи (1) до трикутного вигляду, останнє (третє) рівняння буде мати вигляд $0 \cdot x_3 = 0$, то система (1) має безліч розв'язків. Позначимо $x_3 = c$ ($c \in R$), з другого та першого рівнянь виразимо x_2 та x_1 через c .

2. Якщо останнє рівняння в системі (3) буде мати вигляд $0 \cdot x_3 = c$, ($c \in R/\{0\}$), то система несумісна.

2. Завдання для самостійного виконання

Індивідуальне домашнє завдання(номер варіанта відповідає номеру у журналі)Розв'язати систему лінійних рівнянь методом Гаусса:

ВАРІАНТИ ДЛЯ ІНДИВІДУАЛЬНОГО ДОМАШНЬОГО ЗАВДАННЯ

1. $\begin{cases} 2x_1 - x_2 + x_3 = 1 \\ 3x_1 + x_2 + 2x_3 = 5 \\ x_1 + 2x_2 + 3x_3 = 8 \end{cases}$	2. $\begin{cases} -x_1 + 3x_2 - 4x_3 = -6 \\ 2x_1 + 2x_2 - x_3 = 5 \\ 2x_1 - x_2 + 3x_3 = 7 \end{cases}$	3. $\begin{cases} x_1 + 2x_2 - x_3 = 1 \\ 3x_1 - x_2 + 3x_3 = 8 \\ -x_1 + 3x_2 - 4x_3 = -6 \end{cases}$	4. $\begin{cases} x_1 - x_2 + 2x_3 = 1 \\ -x_1 + 3x_2 - x_3 = 1 \\ 3x_1 + 2x_2 - 6x_3 = 8 \end{cases}$
5. $\begin{cases} x_1 + 2x_2 + 2x_3 = 6 \\ 2x_1 - x_2 + x_3 = -1 \\ 3x_1 + 2x_2 + 3x_3 = 7 \end{cases}$	6. $\begin{cases} x_1 - x_2 + x_3 = 1 \\ -2x_1 + x_2 + 2x_3 = 6 \\ 3x_1 - 2x_2 + 2x_3 = 1 \end{cases}$	7. $\begin{cases} x_1 + 2x_2 + x_3 = 4 \\ -4x_1 + 2x_2 + 4x_3 = 10 \\ -2x_1 + x_2 + x_3 = 3 \end{cases}$	8. $\begin{cases} -x_1 - 7x_2 + 6x_3 = 4 \\ 4x_1 + x_2 + 2x_3 = 9 \\ x_1 + 2x_2 - x_3 = 1 \end{cases}$
9. $\begin{cases} x_1 + 3x_2 - 2x_3 = 4 \\ 2x_1 - x_2 - x_3 = 5 \\ 3x_1 + x_2 - 2x_3 = 8 \end{cases}$	10. $\begin{cases} 2x_1 - x_2 + x_3 = 1 \\ -x_1 + 3x_2 - x_3 = 1 \\ 6x_1 + 2x_2 + 3x_3 = 8 \end{cases}$	11. $\begin{cases} x_1 + 2x_2 + x_3 = 3 \\ -2x_1 + x_2 + x_3 = 5 \\ 5x_1 + x_2 - x_3 = -6 \end{cases}$	12. $\begin{cases} 2x_1 + x_2 + 2x_3 = 6 \\ x_1 + 5x_2 + 4x_3 = 6 \\ 2x_1 + 3x_2 + 3x_3 = 7 \end{cases}$
13. $\begin{cases} x_1 + 2x_2 + 3x_3 = 8 \\ 2x_1 - x_2 - x_3 = -3 \\ 3x_1 + 2x_2 + 3x_3 = 7 \end{cases}$	14. $\begin{cases} -x_1 + 2x_2 + x_3 = 1 \\ 2x_1 + x_2 + 4x_3 = 9 \\ 6x_1 - 7x_2 - x_3 = 4 \end{cases}$	15. $\begin{cases} 3x_1 + 2x_2 - 3x_3 = 9 \\ 2x_1 - x_2 - x_3 = 5 \\ x_1 + 2x_2 - x_3 = 3 \end{cases}$	16. $\begin{cases} x_1 + 0x_2 - x_3 = 2 \\ 2x_1 - x_2 + x_3 = -1 \\ -3x_1 + x_2 + 2x_3 = -3 \end{cases}$
17. $\begin{cases} 2x_1 + 0x_2 - x_3 = 1 \\ x_1 + 3x_2 + 2x_3 = 8 \\ 3x_1 + 2x_2 + 3x_3 = 7 \end{cases}$	18. $\begin{cases} 3x_1 - 2x_2 + 2x_3 = -1 \\ x_1 + x_2 - 6x_3 = 3 \\ -2x_1 + x_2 + 2x_3 = 0 \end{cases}$	19. $\begin{cases} x_1 + x_2 - 2x_3 = 3 \\ 3x_1 + 2x_2 + x_3 = 8 \\ 4x_1 + x_2 + 3x_3 = 9 \end{cases}$	20. $\begin{cases} 4x_1 - 8x_2 - 5x_3 = -5 \\ 2x_1 + x_2 + 4x_3 = 9 \\ x_1 + 3x_2 + 5x_3 = 10 \end{cases}$
21. $\begin{cases} 2x_1 + 0x_2 - x_3 = 0 \\ x_1 + 3x_2 + 2x_3 = 7 \\ 3x_1 + 2x_2 + 3x_3 = 16 \end{cases}$	22. $\begin{cases} x_1 + 3x_2 - 2x_3 = -9 \\ 2x_1 - x_2 - x_3 = 1 \\ 3x_1 + x_2 - 2x_3 = -3 \end{cases}$	23. $\begin{cases} x_1 + 2x_2 + x_3 = 3 \\ -2x_1 + x_2 + x_3 = -2 \\ 5x_1 + x_2 - x_3 = 9 \end{cases}$	24. $\begin{cases} 2x_1 + x_2 + 2x_3 = 0 \\ x_1 + 5x_2 + 4x_3 = 3 \\ 2x_1 + 3x_2 + 3x_3 = 2 \end{cases}$

3. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи

1. Опрацювати теоретичний матеріал.
2. Оформити роботу в зошиті для самостійних робіт.

4. Зразок оформлення індивідуального домашнього завдання

Завдання. Розв'язати систему лінійних рівнянь
$$\begin{cases} x_1 + 4x_2 + 3x_3 = 9 \\ 2x_1 + 3x_2 + x_3 = 8 \\ x_1 + x_2 - 2x_3 = 3 \end{cases}$$

методом Гаусса.

Розв'язання:

Метод Гаусса: складаємо обчислювальну таблицю:

Номер рядка	Коефіцієнти при			Вільні члени	Сума	Контроль
	x_1	x_2	x_3			
1	1	4	3	9	$1 + 4 + 3 + 9 = 17$	
2	2	3	1	8	$2 + 3 + 1 + 8 = 14$	

3	1	1	-2	3	$1 + 1 - 2 + 3 = 3$	
4	-	$1 \cdot 3 - 2 \cdot 4 = -5$	$1 \cdot 1 - 2 \cdot 3 = -5$	$1 \cdot 8 - 2 \cdot 9 = -10$	$-5 - 5 - 10 = -20$	$1 \cdot 14 - 2 \cdot 17 = -20$
5	-	$1 \cdot 1 - 1 \cdot 4 = -3$	$1 \cdot (-2) - 1 \cdot 3 = -5$	$1 \cdot 3 - 1 \cdot 9 = -6$	$-3 - 5 - 6 = -14$	$1 \cdot 3 - 1 \cdot 17 = -14$
6	-	-	$-5 \cdot (-5) - (-3) \cdot (-5) = 10$	$-5 \cdot (-6) - (-3) \cdot (-10) = 0$	$10 + 0 = 10$	$-5 \cdot (-14) - (-3) \cdot (-20) = 10$

Згідно рядків 1, 4, 6 запишемо систему трикутного вигляду:

$$\begin{cases} x_1 + 4x_2 + 3x_3 = 9, \\ -5x_2 - 5x_3 = -10, \\ 10x_3 = 0. \end{cases}$$

З даної системи знаходимо невідомі

$$\begin{cases} x_1 = 9 - 4x_2 - 3x_3, \\ x_2 = -\frac{1}{5}(-10 + 5x_3), \\ x_3 = \frac{0}{10}. \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 9 - 4 \cdot 2 - 3 \cdot 0, \\ x_2 = -\frac{1}{5}(-10 + 5 \cdot 0), \\ x_3 = 0. \end{cases} \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 1, \\ x_2 = 2, \\ x_3 = 0. \end{cases}$$